Datum: 15 november 2024

Memo.
Waarom het rapport 'Locatieonderzoek wind Vijfheerenlanden' van Antea Group niet geschikt is voor het beoordelen van de zoekgebieden voor Windturbines voor de periode na 2030.

Het betreft het rapport in pdf-vorm met de documentnaam: '*5.2.2 Scan verstrekte papieren versie plan-MER Locatieonderzoek wind Vijfheerenlanden (gewijzigde versie 2)*', in dit memo afgekort tot 'Rapport Antea'
I.v.m. het formaat (57 MB) is het rapport niet bijgevoegd maar is te downloaden via https://www.vijfheerenlanden.nl/lokaal-bestuur-wind

Note: Deze door de gemeente verstrekte pdf is opgebouwd uit verschillende documenten waaronder een document van Pondera. Dit maakt verwijzing naar passages in dat rapport via de hieronder getoonde schermprints soms lastig. Excuus voor het eventuele ongemak.

Aanleiding voor dit memo.
In november 2024 hield gemeente Vijfheerenlanden een drietal informatieavonden over Lokaal Bestuur Wind (LBW). De doelgroep betrof omwonenden op een afstand van minder dan 1.500 meter van de in Rapport Antea genoemde zoekgebieden met de nummers 10, 12 en 14.
Tijdens deze informatieavonden werd onder andere uitgelegd dat het de bedoeling is dat de drie LBW's de zoekgebieden moeten beoordelen op de geschiktheid voor windturbines (IWT's) voor zowel de periode tot 2030 als voor de periode na 2030. Door dit laatste werden de aanwezigen op de informatieavond in Everdingen verrast. De beleving was dat het onderzoek de periode tot 2030 betrof parallel aan het RES-U16 bod tot 2030. Tijdens de informatieavond in Everdingen is met de aanwezigen afgesproken dat Vereniging Tegenwind Zijderveld hierover een bericht opstelt, dit memo, en dat de gemeente daarop schriftelijk naar de aanwezigen reageert.

Standpunt Vereniging Tegenwind Zijderveld.
Vereniging Tegenwind Zijderveld is van mening dat het genoemde rapport van Antea Group niet geschikt is voor het beoordelen van de in dit rapport genoemde zoekgebieden voor de periode na 2030. Voor de periode na 2030 is een nieuw onderzoek naar zoekgebieden nodig op basis van de dan van toepassing zijnde uitgangspunten waaronder het in die periode benodigd opgesteld vermogen.

Onderbouwing.
Op de genoemde LBW-infoavonden is uitgelegd dat in de periode tot 2030 de hoeveelheid op duurzame wijze op te wekken hoeveelheid energie ca 25% van de totale gebruikte hoeveelheid stroom betreft. Aansluitend, dat daarop het bod RES U16 voor de periode tot 2030 is gebaseerd. Ook werd gesteld dat in de periode 2030 tot 2050 de resterende 75% ook duurzaam opgewekt moet worden. Hieruit werd geconcludeerd dat het aantal benodigde windturbines na 2030 waarschijnlijk ook groter zou moeten zijn dan voor de periode tot 2030. Voor de periode tot 2030 circuleert nu het aantal van nul tot drie. Mogelijk 'nul', want waarschijnlijk bereiken we 'het bod' al met de huidige drie IWT's bij Autena in combinatie met zon op dak.

Rapport Antea.
Het onderzoek in het Rapport Antea heeft als uitgangspunt het 'bod RES U16 van gemeente Vijfheerenlanden gedaan in 2021voor de periode tot 2030'. (Zie schermprint 1)
Uit dit bod volgt een nog benodigd opgesteld vermogen van 15MW wat volgens Antea bereikt kan worden door bijvoorbeeld drie windturbines van elk 5,6 MW. (schermprint 1) Elders in het rapport wordt overigens ook wel eens vier windturbines genoemd.

Vereniging Tegenwind Zijderveld stelt dat door dit andere uitgangspunt in Rapport Antea (lager benodigd opgesteld vermogen dan genoemd op de infoavonden) de ranking van de in dit rapport onderzochte zoekgebieden niet gebruikt kan worden voor de periode na 2030.

De redenen hiervoor zijn de zogenoemde Scores en Gewichtensets die zijn gebruikt voor de ranking van de zoekgebieden. Het uitganspunt (benodigd opgesteld vermogen) van het rapport heeft invloed op zowel de uitkomst van de Score als de Gewichtenset waarmee de score een lading krijgt. Dit wordt in het rapport beschreven (schermprint 2, 3 en 4).

Een voorbeeld van een logische wijziging voor de Gewichtenset als gevolg van een ander uitgangspunt voor wat betreft het benodigde opgestelde vermogen.
Stel dat het uitgangspunt zeven windturbines betreft in plaats van de genoemde drie a vier. In dat geval zou op basis van de genoemde voorkeursclustering (schermprint 3) een zoekgebied waar zeven of meer windturbines kunnen staan een fors ander gewicht moeten krijgen (meer geschikt) dan een zoekgebied waar er drie of vier kunnen staan. Dat is nu niet gebeurd voor de grotere zoekgebieden terwijl het grotere benodigde opgestelde vermogen volgens de gemeente wél benodigd is na 2030. Doorredenerend zouden kleinere gebieden, waar "maar" plaats is voor drie of vier IWT's, zelfs 'ongeschikt' kunnen worden verklaard.

Wat betreft het onderdeel Score gebruik ik voor uitleg de tabellen in de schermprints 5 en 6.
Uit de tabel in schermprint 5 blijkt het mogelijke aantal windturbines in betreffende zoekgebied en uit schermprint 6 de door Antea toegekende Score (rode kaders). Samengevoegd in de tabel hieronder in de drie linker kolommen. Let op: verwarrend kan zijn dat Antea een lager getal hanteert voor een betere score.

Zoekgebied	In te passen windturbines (IWT) groot	Score Antea	Lineaire score zonder afvlakking bij 4 IWT's
1	4	2	6
2	3	3	7
3	4	2	6
4	4	2	6
5	2	4	8
6	9	1	1
7	3	3	7
8	3	3	7
9	4	2	6
10	8	1	2
11	2	4	8
12	1	5	9
13	7	1	3
14	4	2	6

Opvallend is dat er geen lineaire score gehanteerd wordt maar een afvlakking van de score vanaf vier windturbines. Bij een mogelijk aanval van vier windturbines krijgt een zoekgebied nl. al de op één na hoogste score van 2 en alles daarboven, tot en met negen windturbines krijgt de hoogste score 1. Dit is niet logisch en kan niet anders verklaard worden dan vanuit het uitgangspunt 'we hebben in een zoekgebied plaats nodig voor drie a vier windturbines' dus meer plek behoeft nauwelijks een betere score. Een logische score was geweest het absolute aantal windturbines zoals dat in deze tabellen is gedaan voor het aantal woningen. Als voorbeeld is een lineaire score gehanteerd in de laatste kolom waardoor een heel andere ranking ontstaat.

Dit betreft slechts twee voordbeelden ter onderbouwing van het betoog maar hiervan zijn er diverse te vinden in het Rapport Antea. Gecombineerd kunnen dergelijke, logische, wijzigingen van Score en Gewicht als gevolg van andere uitgangspunten de ranking van zoekgebieden fors beïnvloeden.

Eindconclusie.
Het Rapport Antea kan niet worden gebruikt voor de periode na 2030. Voor die periode is een nieuw onderzoek voor zoekgebieden benodigd waarin als uitgangspunt onder andere het voor die periode benodigd opgesteld vermogen gehanteerd wordt.
Het gevolg van bovenstaande is dat de huidige opdracht voor de LBW's aangepast dient te worden naar de periode tot 2030 en daarmee parallel loopt aan het huidige bod RES U16 voor de periode tot 2030.

Schermprint 1 afkomstig van pagina: ‘blad 22 van 68’

3 Uitgangspunten

3.1 Opgave van 15 MW (RES)

Uitgangspunt voor dit onderzoek is het bod van gemeente Vijfheerenlanden aan de RES U16 van 0,072 TWh (71.512 MWh), zoals gedaan in 2021. Hiervan is destijds – in 2021 – uitgegaan van 53.800 MWh opbrengst aan windenergie (dat is 24 MW vermogen)[3]. De bestaande windturbines van Windpark Autena tellen hierin mee. Dat zijn drie windturbines van ieder 3 MW. De rest van het bod van Vijfheerenlanden (15 MW opgesteld vermogen) wordt ingevuld door drie windturbines van ongeveer 5,6 MW. Daarnaast wordt er ook ingezet op grootschalige zonne-energie op daken. Dit bod is in het democratisch proces binnen de gemeenteraad tot stand gekomen.

Inmiddels is er (zie ook de inleiding) een ontwikkeling binnen de gemeente om een groter deel van de opgave te realiseren met zonne-energie. De opgave voor windenergie wordt in dat geval kleiner. In dit rapport is echter de opgave zoals vastgesteld in september 2021 gehanteerd.

Schermprint 2 afkomstig van pagina: ‘blad 65 van 68’

punten in het beleid van de gemeente dat zou moeten worden gestreefd naar opstellingen die een relatie hebben met hoofdinfrastructuur – ook enig gewicht toegekend aan het aspect visueel-landschappelijk. Deze gewichtenset sluit derhalve aan bij gemeentelijke uitgangspunten voor windenergie.

Uiteraard zijn talloze andere gewichtensets mogelijk. Zoals hiervoor al opgemerkt kan op verschillende niveaus worden gekeken naar de zoekgebieden. De informatie in de voorgaande hoofdstukken maakt het mogelijk dat wordt gekeken naar afzonderlijke aspecten (en de verschillen tussen de zoekgebieden op aspectniveau), naar alle aspecten gezamenlijk (ongewogen) of met verschillende gewichtensets.

Schermprint 3 afkomstig van pagina: ‘blad 67 van 68’

Figuur 6.3: Rangorde van de 14 zoekgebieden op basis van de gewogen totaalscore (gerangschikt op de gemiddelde gewogen beoordeling voor de drie gewichtensets)

Eén of meerdere zoekgebieden nodig?

Vanwege het beperken van de omgevingsimpact ligt het voor de hand om windenergie te concentreren. De omgevingseffecten van een enkele lijnopstelling van drie of vier turbines zijn kleiner dan die van twee of drie opstellingen van één of twee turbines. Dit kan bijvoorbeeld worden afgeleid uit de berekende geluidcontouren voor de lijnopstellingen.

Blad 67 van 68

Schermprint 4 afkomstig van pagina: ‘Pagina 3’ uit Memo Pondera is pagina 7 in genoemde PDF.

3.3. Methodologie

Het rapport beschrijft de methodologie voor het bepalen van de milieugevolgen van windenergie per thema in de betreffende paragrafen in hoofdstuk 4. We gaan hieronder in op de methodologie voor de belangrijkste milieuaspecten[1]: energie (§4.1), vitaliteit en inclusiviteit (§4.2), geluidhinder (§ 4.3.1), slagschaduw (§ 4.3.2), omgevingsveiligheid (§ 4.3.3) en natuur (§ 4.4.3) en gaan in op de methode voor de samenvattende beoordeling en gewichten (§ 6.4).

Energie

Voor het aspect energie is het potentieel te plaatsen aantal windturbines bepaald. Dit is een goede methode om de potentiële bijdrage van een locatie aan de gemeentelijke doelstelling te kunnen beoordelen.

Schermprint 5 afkomstig van pagina: ‘blad 25 van 68’

Tabel 4-1 Potentie per zoekgebied om te voorzien in de opgave van Vijfheerenlanden

Zoekgebied	Oppervlakte in hectare	In te passen turbines groot	In te passen turbines maximaal	Voldoende om de opgave in te passen	In geval rekening wordt gehouden met 1.200 contour conform BET
1	38,0	Ca. 4	Ca. 3	Ja	Ja
2	33,4	Ca. 3	Ca. 3	Ja	Nee
3	20,5	Ca. 4	Ca. 3	Ja	Ja
4	20,3	Ca. 4	Ca. 4	Ja	Nee
5	11,4	Ca. 2	Ca. 2	Nee	Nee
6	69,2	Ca. 9	Ca. 8	Ruimschoots	Ja
7	13,9	Ca. 3	Ca. 3	Ja	Nee
8	23,8	Ca. 3	Ca. 3	Ja	Nee
9	26,0	Ca. 4	Ca. 4	Ja	Ja
10	71,6	Ca. 8	Ca. 7	Ruimschoots	Ja
11	9,5	Ca. 2	Ca. 2	Nee	Nee
12	37,1	Ca. 1	Ca. 1	Nee	nvt
13	63,7	Ca. 7	Ca. 7	Ruimschoots	Ja
14	23,1	Ca. 4	Ca. 4	Ja	Ja

Schermprint 6 afkomstig van pagina: ‘blad 62 van 68’

Tabel 6.1: Overzicht beoordelingen voor de maatgevende criteria. Voor de kwantitatieve criteria geldt: hoe lager het getal, hoe kleiner (de kans op) het effect

	scores											
locatie	risico aantasting archeologische	risico aantasting cultuurhistoris	visueel-landschappelijk	NNN	weidevogelkerngebieden e.d.	gevoeligheid voor broedvogels	aantal potentieel geluidgehinderden	kans op slagschaduw	aantal woningen binnen 1500 m	stiltegebied	afmetingen/mogelijk aandeel in opgave VHL	geschiktheid opstelling
1	3	4	4	9	65	46	359	97	1028	4	2	3
2	3	4	4	0	232	35	371	233	1271	4	3	4
3	3	1	3	45	0	41	158	57	223	4	2	1
4	3	1	2	29	165	44	339	102	984	2	2	3
5	3	1	5	0	109	21	150	216	365	2	4	5
6	3	1	3	55	113	41	309	370	761	3	1	1
7	3	1	5	34	0	38	591	543	1658	1	3	5
8	3	3	5	60	103	44	95	40	304	4	3	5
9	3	3	3	6	155	43	234	159	609	4	2	1
10	3	1	1	127	14	54	238	89	508	1	1	1
11	3	5	5	0	44	33	226	115	712	1	4	2
12	3	1	1	46	1	43	753	321	2052	1	5	5
13	3	1	3	117	0	38	269	465	861	3	1	1
14	3	1	1	77	31	46	146	27	418	2	2	1